



DE WAAN

DE WAARHEID TER PLAATSE
Kunstenarscollectief de Spullenmannen onderzoekt de media.

De wereld is groot. De wereld is onduidelijk. Maar gelukkig zijn er kranten, televisie en internet. Die beschrijven de wereld. Alleen is het nooit het hele verhaal.

De Waan is eerlijk over haar beperkingen. Alle stappen die de redactie zet zijn te controleren. U kunt zelf achterhalen waar het mis ging.

U bevindt zich hier. De Waan brengt u de wereld.

ECONOMIE-EDITIE

De redactie van de Waan onderzoekt de beperkingen van de journalistiek. Hoe objectief en volledig kan een verslaggever zijn als hij echt zijn best doet? Hoe betrouwbaar is het wereldbeeld dat tot ons komt via een krant?

Vorige weken onderzochten we de filters die de verslaggevers zelf, onbewust, over het nieuws leggen. Deze Waan onderzoeken we de economie. Kunnen we van de reizigers serieus economisch nieuws krijgen? Of wordt het huishoudboekjes-economie.

WAT IS 'DE ECONOMIE'?

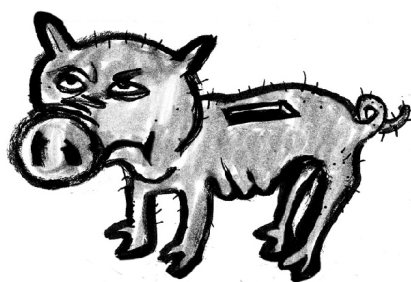
In een themanummer over 'de economie' mag een goede definitie van dat begrip natuurlijk niet ontbreken. Volgens Sylvia is de economie "de kringloop van geld". Alles waar geld mee wordt verdiend telt mee. Wanneer mensen hun geld makkelijker uitgeven, en minder sparen dan gaat het beter met de economie.

Philip van der Meijden nuanceert: "de economie is het systeem waarbij mensen elkaar diensten en goederen leveren voor vergoedingen". Dat hoeft geen geld te zijn, ook ruilhandel telt mee. De manier om de toestand van de economie te peilen is door te kijken naar de waarde-

vermeerdering die plaatsvindt binnen dit systeem. Wordt er veel waarde toegevoegd aan de diensten en goederen die in omloop zijn dan gaat het beter met de economie. Maar: "economie is maar een deel van de welvaart". Een slechte economie betekent dus niet automatisch weinig welvaart.

Leo uit Enschede is nog genuanceerder. Hij vindt economie vooral "een hoop geleuter". Niet dat er niet zoiets als 'de economie' bestaat, maar "er wordt een hoop onder economie geschoven wat daar niet thuis hoort". Wanneer 'het slecht gaat' is dat eerder angstmakerij dan dat er echt wat aan de hand is. Er is namelijk een natuurlijke cyclus waarin het een paar jaar slechter gaat en dan weer een paar jaar beter. In de slechte jaren moet je eigenlijk juist investeren, bijvoorbeeld in woningbouw, want de cyclus zorgt ervoor dat na een paar jaar de vraag naar woningen weer aantrekt, en wanneer je dan pas begint met plannen dan ben je te laat.

Maar de meest genuanceerde definitie komt van een passant die anoniem wenst te blijven. Hij omschrijft 'de economie' als "dat de rijken rijker worden en de armen armer, en de rol van de overheid om dat systeem te verfijnen".



uitgemergeld spaarvarken

WAAR KOMT HET GELD VANDAAN?

In de economie draait het eigenlijk maar om één ding: geld maken. Maar waar wordt dat eigenlijk gedaan? Uit de geldautomaat komen altijd weer verse biljetten. Wie maakt ze?

Uit onderzoek blijkt dat de Nederlandse Bank beslist wanneer er geld bijgedrukt mag worden. Dan worden bij de Munt in Amsterdam en Utrecht nieuwe munten gemaakt. De biljetten komen van de drukkerij Joh, Enschedé in Haarlem. Dat staat

ook op het bankbiljet, volgens de reizigers. Nader onderzoek levert op dat ofwel de bankbiljetten uit de beursen van de redactie vals zijn, of de informatie is niet correct. Op de briefjes staat niet wie ze heeft gedrukt. Wel herinnert de redactie zich dat het er vroeger wel op stond.

Als het bankbiljet stuk is, kun je het naar Amsterdam sturen en dan krijg je een nieuwe. Het kapotte biljet wordt dan vernietigd.

Waar vals geld wordt gedrukt zeggen de reizigers niet.

FINANCIËN OF ECONOMISCHE ZAKEN?

Hoewel dit kabinet ambitieus streefde naar een vermindering van het aantal ministeries, blijft ook deze ronde zowel het ministerie van Economische Zaken als dat van Financiën gewoon fier overeind. En dat terwijl ieder weldenkend mens toch zou zeggen dat beide clubs zich bezighouden met volstrekt identieke zaken. Om helderheid te scheppen in deze duisternis ging onze correspondent ter plaatse op zoek naar de financiële en economische breinen op Leiden Centraal.

Waar de eerste respondenten - twee studenten Rechten - helaas hun rol als respondent niet kunnen waarmaken, is het met de volgende ondervraagde ogenblikkelijk raak. Deze reizigster blijkt werkzaam bij TNO en helpt ons - vermoedelijk dankzij haar onderzoeksachtergrond - meteen aardig op weg: "Het ministerie van Economische Zaken ondersteunt bedrijven," vertelt ze, "En het ministerie van Financiën houdt het huishoudboekje van de overheid op orde."

Dat klinkt plausibel en deze informatie wordt bovendien min of meer bevestigd door een van de beveiligingsmedewerkers: "Bij Financiën gaan ze over de begroting. Economische Zaken krijgt dus een budget vanuit Financiën." Of zoals een pedagogisch hulpverleenster samenvat: "Bij Financiën letten ze er op dat er niet te veel wordt uitgegeven en bij Economische Zaken geven ze het uit." Maar waaraan? Dat weet de beveiligingsmedewerker dan weer: "Zelf bemoeit Economische Zaken zich met uitkeringen en sociale zaken."

Een nieuwe vraag is geboren: als Economische Zaken zich bezighoudt met sociale zaken, waarmee vult men dan zijn dag bij Sociale Zaken?

CRISIS GAAT AAN LEIDEN VOORBIJ

In Leiden krijgt de economische crisis maar geen voet aan de grond. Gevraagd naar wat de reizigers er persoonlijk van merken, antwoordt menigeen: "Niets." Sterker nog: "Het enige wat ik er van mee krijg zijn de berichten in de media," verzucht een man. "Maar in de portemonnee voel ik vooralsnog niets."

"Welke crisis?" klinkt het somtijds zelfs verbaasd. "Ik heb er persoonlijk niet zo'n last van. Andere mensen hoor je wel eens klagen, maar mij niet. Als je ouder bent en het financieel redelijk op orde hebt, dan merk je er weinig van." Een jongere dame van middelbare leeftijd is evenmin somber: "Ik ben niet arm en ik ben niet rijk, maar ik merk er helemaal niets van. In de kranten lees je er wel over, maar ik vind het nogal meevallen allemaal." "Ik merk dat mensen erover praten, maar persoonlijk krijg ik er niets van mee. Mijn loon was wel even verlaagd, maar dat is nu weer op peil. Ik denk wel dat mensen van een jaar of 16 flink minder verdienen." Een zestienjarige weersprekt dit: "Voor mij heeft het niet zo veel gevolgen, ik doe nog gewoon dezelfde dingen als hiervoor. Mijn ouders verdubbelen zelfs hun omzet. Zij zitten in de bloemenexport, daarmee gaat het hartstikke goed."

Op het godganse station gaf slechts één reiziger aan dat ze tegenwoordig iets meer op de aanbiedingen lette. Maar zij kwam dan ook niet uit Leiden.

VALUTAKOERSEN

per Euro	
US Dollar	1.45
UK Pond	0.87
Ch Yuan	9.11
Jp Yen	112

JAN KEES, KEES JAN, WIE KENT HEM NIET?

De mens achter de politicus. Slechts zelden komt ie te voorschijn. De grote onbekende in dit kabinet is wel Jan Kees, Kees Jan, weet ik niet de Jagers. Rutte heet

Mark, Wilders heet Geert. Maar de Jagers? Is het nu Jan Kees of Kees Jan? Navraag op het centraal station in Leiden helderde het mysterie niet op. Een derde van de ondervraagden zegt het niet te weten, een derde zegt dat hij Jan Kees heet. En u vermoedt het al, een derde noemt hem Kees Jan. Wat Jan Kees, Kees Jan of ik weet het niet nu voor de kost doet? Een jonge dame weet te melden dat Jan Kees, Kees Jan, weet ik niet, een gezellig klein dikkertje is met een vrolijke lach. Haar vriendin vult deze informatie aan. Met stellige zekerheid probeert zij de verslaggever te overtuigen dat Jan Kees, Kees Jan, weet ik niet, schrijver is. Hij schrijft stukjes en kinderboeken. Een oudere dame daarentegen weet te melden dat Jan Kees, Kees Jan, weet ik niet, minister is, minister van financiën. En dat is maar goed ook, want mannen kunnen beter met geld omgaan dan vrouwen. Stuur een vrouw met een volle portemonnee de stad in en die is binnen het uur helemaal leeg. Zoiets zal Kees Jan, Jan Kees, weet ik niet, niet overkomen. Minister van financiën en vrijgezel: dat moet een aantrekkelijke partner zijn?! Nou nee dus, "Je moet er ook naast kunnen lopen", aldus een date-rijpe jongedame.



nieuwe minister financiën.
(artists impression)

VROUWEN KIJKEN MET VERTROUWEN NAAR DE TOEKOMST.

De vrouwen in Leiden hebben een montere blik op hun toekomst. De kranten mogen

beweren dat de vrouwen in Nederland een zwakke financiële positie hebben. En dat zij bij de geringste tegenstand niet meer zelfstandig op eigen benen kunnen staan. De vrouwen in Leiden hebben daar geen boodschap aan. Een mevrouw heeft een kindje van 9 maanden. Zij werkt nog 40 uur in de week en gaat dat terugbrengen naar 32 uur. Haar zoontje hoeft niet bezorgd te zijn, zegt ze. Zodra hij er aan toe is, krijgt hij gewoon zijn zakgeld. Een oudere dame van in de 70 snapt alle krantenberichten. We zijn ontzettend rijk. Kijk eens om je heen, zegt ze. We zijn gekleed en geschoeid, eten volop.

DE STEEKPROEF

Zou er een correlatie zijn tussen het inkomen en geluksgevoel? We hielden een steekproef onder de reizigers met een opmerkelijke uitkomst: Of ze nou € 50,- per maand of € 2200,- verdienen iedere ondervraagde noemde zich 'gelukkig'. Twee personen matigden hun uitspraak met de toevoeging "redelijk". Zijn treinreizigers gelukkiger dan de rest van de Nederlanders?

	2200
	2000
	1500
	1300
	1100
	1000
	250
	240
	130
	100
	40
	0
	0
	9860

COLOFON:

de Waan wordt terplekke geschreven en gedrukt door een wisselende redactie. Aan deze editie werkten mee: Oscar Kocken, Anteo Franchin, Daniel Hentschel, Ron Jagers, Peter Uithoven, Diana Wildschut en Harmen Zijp

KIJK OOK OP: www.dewaan.nl